

Ambitiedocument Sportvoorzieningen 2023

In opdracht van gemeente Oldambt

g e m e e n t e
O l d a m b t

Inhoud

Inleiding.....	4
Terugblik.....	6
Maatschappelijke kaders voor het beleid op sportvoorzieningen	8
Pijler 1 Sportaanbod.....	8
Pijler 2 Leefbaarheid	8
Pijler 3 Ontwikkeling Jeugd, Positieve Gezondheid en Welzijn	8
Pijler 4 Maatschappelijk ondernemen	9
Kader : Rol van de gemeente	10
Ambitie buitensportvoorzieningen	12
Harmonisatie en beheer	12
Harmonisatie van structurele gemeentelijke bijdragen buitensport	14
Incidentele ondersteuning bij renovatie en/of nieuwbouw	14
Voetbal	16
Tennis	18
IJsbanen.....	19
Unieke buitensporten	20
Ambitie (gemeentelijke) binnensportvoorzieningen	22
Definitie binnensportaccommodaties.....	22
Richtlijnen voor bewegingsonderwijs (gymzalen)	23
Bezuiniging 2023	24
Haalbaarheidsonderzoek	24
Ambitie nieuw sportcomplex voor Oldambt.....	26
Ambitie Omni-sportlocaties en leefbaarheid.....	27
Financieel	28
Incidenteel en structureel vullen van het Sport- en Leefbaarheidsfonds.....	28
Structurele bijdragen klein onderhoud (vanaf 2024).....	28
Herijking begroting sportvoorzieningen	28
Organisatie beheer en ondersteuning	29
Integrale benadering sport, leefbaarheid en gezondheid	29
Programmastructuur Sport & Bewegen en Sportvoorzieningen	29
Rol gemeente bij verdere ontwikkelingen Omni-sport en leefbaarheid	29
Uitbreiding ambtelijke inzet.....	29
Bijlage 1	30
Definitie verschillende soorten sportvoorziening.....	30
Gemeentelijke ondersteuning sportinfrastructuur.....	31

Bijlage 2	32
Overzicht contracten (rapportage Antea 2021)	32
Losse bijlagen	33

Inleiding

Sport en bewegen dragen bij aan de gezondheid van mensen. Dat blijkt uit tal van onderzoeken. Sport zorgt voor een betere conditie, meer spierkracht, een betere gezondheid, een goede nachtrust en een minder hoge zorgvraag.

Sociaalmaatschappelijke aspecten van sport en bewegen geven de maatschappelijke waarde van sport weer. Sport wordt als middel ingezet om individu-overstijgende doelen te realiseren en kan daarmee een belangrijke bijdrage leveren aan maatschappelijke en sociale uitdagingen in Oldambt.

Ook de maatschappij verandert waardoor mensen anders gaan sporten. Zij sporten bijvoorbeeld vaker individueel in de openbare ruimte of bij commerciële aanbieders. En ze gebruiken vaker apps en andere digitale middelen om af te spreken als ze samen willen sporten. Verenigingen merken dat door bijvoorbeeld minder leden en minder vrijwilligers. Dit maakt ook het beheer van sportvoorzieningen lastiger. En juist die sportvoorzieningen dragen bij aan de sociale cohesie en leefbaarheid in dorpen en kernen.

De inrichting van de sportvoorzieningen in de gemeente Oldambt vraagt nu om een stevige herijking. En wel dusdanig dat een transparant beleidskader voor de sportvoorzieningen zorgt voor een toekomstbestendige infrastructuur van sportvoorzieningen, een heldere rol van de gemeente en een eerlijke verdeling van de middelen.

Met dit ambitiedocument gaan wij de uitdaging aan een duurzame fysieke infrastructuur voor sportvoorzieningen te realiseren. Met heldere kaders willen we samen met verenigingen en gebruikers toekomst bestendige afspraken maken binnen een geharmoniseerd speelveld. Privaat waar mogelijk, publiek waar noodzakelijk.

Sport en bewegen als Haarlemmer olie voor de samenleving betekent ook een integrale benadering. Daarom zullen de ambities uit dit document ook als ingrediënten dienen voor toekomstige beleidsplannen op het gebied van leefbaarheid, welzijn, vastgoed en omgevingsvisie. Hierbij zal binnen het meerjarenprogramma Sport & Bewegen vorm en inhoud worden gegeven aan de ambities uit dit document.

Leeswijzer

Na een korte terugblik worden maatschappelijke kaders geschetst. De verschillende rollen van de gemeente duiden we aan de hand van vijf soorten sportvoorzieningen. Daarmee ligt een basis voor de ambities van de gemeente Oldambt op het gebied van harmonisatie en een toekomstgericht sportvoorzieningenbeleid.

We beschrijven de haalbaarheid van de ambitie voor nieuwbouw van een sportcomplex ter vervanging van het overdekte zwembad De Watertoren en de sporthal aan de Stikkerlaan.

Ten slotte gaan we in op de organisatie voor het beheer van alle sportvoorzieningen en de wijze waarop onze ambities in het meerjaren programma Sport & Bewegen integraal vormgegeven wordt.

Samenvatting Ambities Sportvoorzieningen

De gemeente Oldambt formuleert met dit document haar ambities met betrekking tot de sportvoorzieningen. Ambities zijn geen stip op de horizon, maar concrete doelen voor de korte en lange termijn. Het realiseren van deze ambities kent een fors aantal actiepunten en consequenties. Op korte termijn hanteren we de ambities als uitgangspunt voor verdere uitwerking van concrete plannen en afspraken met betrokken verenigingen en partijen. Voor het concretiseren van de ambities nemen we een transitieperiode van maximaal drie tot vijf jaar in acht.

Ambities

- De rol van de gemeente met betrekking tot sportvoorzieningen is helder en transparant.
- Doelstelling sportvoorzieningen worden meer integraal beoordeeld op basis van vier maatschappelijk relevante pijlers
- Waar mogelijk wordt de verantwoordelijkheid voor beheer en exploitatie primair bij verenigingen en/of stichtingen ondergebracht.
- De gemeente subsidieert geharmoniseerde bijdragen in het onderhoud conform de huidige begroting.
- De gemeente draagt bij aan groot onderhoud, renovaties en nieuwbouw middels een in te richten Sport- en leefbaarheidsfonds.
- De gemeente realiseert een nieuw sportcomplex met sporthal en zwembad aan de Stikkerlaan in Winschoten. Ambitie opening binnen drie tot vijf jaar.
- De gemeente ondersteunt initiatieven om sportvoorzieningen in dorpen en kernen meer integraal in te zetten voor maatschappelijke uitdagingen en opgaven.
- Sportvoorzieningen integraal opnemen in het meerjarenprogramma Sport & Bewegen

Actiepunten

- Harmonisatie financiële verdeling per 1-1-2024
- Harmonisatie beheer en exploitatie per 2025
 - Afsluiten nieuwe – eenduidige - overeenkomsten met ruim 25 verenigingen
- Inrichten Sport- en leefbaarheidsfonds voor nieuwbouw en renovatie accommodaties
- Met verenigingen afspraken maken over de voorwaarden voor een Sport- en leefbaarheidsfonds
- Vervolgonderzoek voor nieuw sportcomplex
 - Participatietraject voortzetten
 - Extra financiële kapitaalinjecties onderzoeken
- Extra programmatische inzet in de organisatie voor de komende drie tot vijf jaar

Terugblik

De meeste sportvoorzieningen in Oldambt dateren uit de vorige eeuw. Twee binnensportvoorzieningen Sporthal de Rietkraag (2011) en de sporthal bij MFC De Hardenberg (2003) zijn in deze eeuw gebouwd.

De sportvoorzieningen zijn vaak onderwerp van discussie geweest als het gaat om bezuinigingen.

- Sportnota gemeente Oldambt, d.d. 18-11-2010
- Herstructurering binnen en buitensport, d.d. 7-3-12
- Analyse zwembaden Oldambt, d.d. 7-8-12
- Invulling bezuiniging zwembaden en exploitatie MFC De Hardenberg, d.d. 28-11-12
- Herstelplan begroting 2019

Maatschappelijke verantwoordelijkheid

Sinds 2007 is het realiseren en onderhouden van sportvoorzieningen geen wettelijke taak van de gemeente, maar wel degelijk een maatschappelijke verantwoordelijkheid. Omdat het Rijk in het gemeentefonds geen specifieke (doel)uitkering voor sportvoorzieningen kent is het investeren en onderhouden van de fysieke sportinfrastructuur een onderdeel van het budgetrecht van de gemeenteraad. De gemeenteraad stelt in de begroting hiervoor de beschikbare (financiële) middelen vast.

Het is daarom aan de gemeenteraad een invulling te geven aan deze maatschappelijke verantwoordelijkheid.

Gemeentelijke herindeling

Sinds de herindeling heeft er geen harmonisatie sportvoorzieningen plaatsgevonden. Oorzaak is deels gelegen in de verscheidenheid van kwaliteit van de sportvoorzieningen en de (vooral economische) eigendomssituaties. Studies van Sweco en Antea in de afgelopen tien jaar geven vooral een beeld van deze verscheidenheid in kwaliteitsniveau, maar geen antwoord op de wijze van harmoniseren anders dan een hele grote investering.

Dat betekent ook dat er al ruim tien jaar verschillend wordt omgegaan met verschillende sportvoorzieningen in de dorpen. In het hoofdstuk 'Actuele situatie' wordt daar verder op ingegaan. Duidelijk is dat harmonisatie noodzakelijk is en onderdeel is van de maatschappelijke verantwoordelijkheid die de gemeente op dit dossier heeft.

Visie

De harmonisatie van en beleidskaders voor sportvoorzieningen in dit Ambitiedocument zijn gebaseerd op de "Visie op sportvoorzieningen" die door het college in januari 2022 is vastgesteld. Het is een bewuste keuze van het vorig college geweest die visie vóór de verkiezingen vast te stellen. Het visiedocument geeft daarmee richting aan de vorming van het beleidskader dat door de huidige gemeenteraad wordt vastgesteld. Daarmee werd sport en sportvoorzieningen een thema in de verkiezingen en staat het hoog op de agenda van de huidige gemeenteraad. En heeft deze gemeenteraad voldoende tijd om van visie, naar beleidskader en concrete uitvoering van dat beleid te komen.

Kern van de visie is een open, transparant en gelijk speelveld voor alle gebruikers van (gemeentelijke) sportvoorzieningen in Oldambt. In het hoofdstuk "Rol van de gemeente" geven we de uitgangspunten waarop die gebruikers kunnen rekenen als de ondersteuning van de gemeente.

Sport & Bewegen en beleidskaders Sportvoorzieningen

De gemeenteraad van de gemeente Oldambt heeft op 1 februari 2023 de Nota “Positieve Gezondheid en Sport” vastgesteld. Hierin wordt aangegeven hoe belangrijk Sport & Bewegen is voor een gezond en leefbaar Oldambt. Aanvullend op de nota is verzocht om *“te komen tot een meerjarenprogramma Sport & Bewegen waarbij alle aspecten van sport en bewegen in één programma bij elkaar komen en in goede verbinding staan met overige beleidsterreinen, nota’s en visies.”*

“Hoe dan” staat centraal in dat programma. En dat is veel breder dan de fysieke sportvoorzieningen. Wel zijn deze sportvoorzieningen de basis voor veel vormen van sport en bewegen. Dat wil niet zeggen dat het gemeentelijke sportvoorzieningen moeten zijn. Ook commerciële/private sportaanbieders maken sport en bewegen mogelijk. Net als het individueel of ongeorganiseerd sporten en bewegen in de openbare ruimte. We hebben het dan over de doorontwikkeling en positionering van sport en bewegen als bindend element in de samenleving. Meer gericht op gezondheid, leefbaarheid en sociale cohesie dan de sport alleen.

In dit Ambitiedocument kijken we expliciet naar de fysieke sportvoorzieningen. Op welke wijze kunnen we de (publieke) sportvoorzieningen behouden en onderhouden. Welke rol heeft de gemeente ten aanzien van alle sportvoorzieningen inclusief openbare ruimte en private aanbieders.

Bezuinigingsopdracht 2019 gerealiseerd.

In 2019 heeft de gemeenteraad van de gemeente Oldambt het Herstelplan vastgesteld. Daarin was vastgelegd dat er structureel 650.000 euro op de sportvoorzieningen bezuinigd moest worden. Om dit te realiseren is besloten geen jaarlijks specialistisch onderhoud voor de sportvelden meer in te kopen en het sportcentrum De Hardenberg als gemeentelijke voorziening te sluiten. Vanaf 2023 staan deze twee posten niet meer op de begroting. Voor De Hardenberg is nog een incidenteel budget beschikbaar gesteld om het zwembad open te houden tot 1 juli 2023 en de sporthal tot 1 juli 2024.

Dit betekent dan ook dat er geen (nieuwe) bezuinigingen op de sportvoorzieningen plaats vinden. De huidige begroting (2023) kent een structurele netto kostenpost van 2,6 miljoen euro voor de sportvoorzieningen.

Omni-sportaccommodatie(s)

Met het afsluiten van de bezuinigingstaakstelling is het realiseren van een Omni-sportaccommodatie niet langer een uitgangspunt om te bezuinigen. Het is dus geen middel meer, maar zou een doel kunnen zijn. Er zijn al verschillende initiatieven om tot een Omni-sportaccommodatie te komen. Ze worden in dit Ambitiedocument nadrukkelijk benoemd. De initiatiefnemers vragen de gemeenteraad onder welke voorwaarden de plannen geconcretiseerd en uitgevoerd kunnen worden.

Haalbaarheidsstudie

Een belangrijk onderdeel van dit Ambitiedocument is de haalbaarheidsstudie voor een nieuw sportcomplex in Oldambt ter vervanging van ten minste de huidige verouderde sporthal aan de Stikkerlaan in Winschoten en het overdekt zwembad De Watertoren. Uitgangspunt is dat de haalbaarheid is gekoppeld aan de huidige exploitatielast van deze twee sportvoorzieningen. De sluiting van De Hardenberg staat daar financieel los van, maar de gebruikers van (met name) het zwembad zijn ook potentiële gebruikers van het nieuwe zwembad. Daarom is bij de haalbaarheidsstudie ook de locatiekeuze van groot belang. Het nieuwe sportcomplex moet voor alle inwoners van Oldambt zo goed mogelijk bereikbaar zijn.

Maatschappelijke kaders voor het beleid op sportvoorzieningen

De kaders voor het beleid op sportvoorzieningen zijn gebaseerd op vier pijlers. Dit zijn de afwegingskaders waarbinnen de gemeenteraad in de toekomst structurele of incidentele ondersteuning ten behoeve van sportvoorziening (van of voor verenigingen) besluitvorming realiseert. Deze kaders geven antwoord op de vragen waar de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de gemeente op is gebaseerd. We onderscheiden hiervoor vier pijlers:

- Sportaanbod
- Leefbaarheid
- Ontwikkeling, gezondheid en welzijn
- Maatschappelijk ondernemen

Pijler 1 Sportaanbod

Om het belang van de sportvoorziening te duiden kijken we naar de inrichting van het sportaanbod:

- Aantal leden/gebruikers (al dan niet spelend in competitieverband)
 - Aantal ook in relatie tot landelijke aantallen binnen een sportsoort
- Afspiegeling van de bevolking (jong/oud, man/vrouw etc.)
- Uniek aanbod (ter illustratie 13x voetbal versus 1x honkbal)
- Onderlinge bereidheid tot samenwerking (bijvoorbeeld Omni-sport)
- Ontwikkeling van de sport op langere termijn/alternatieven
- Noodzaak (wettelijk kader) sportaanbod bij onderwijs
- Lange termijnvisie sportaanbod
- Bereikbaarheid sportaanbod

Pijler 2 Leefbaarheid

Om het belang van de sportvoorziening te duiden kijken we naar de invloed die het heeft op leefbaarheid:

- Samenwerking tussen verenigingen in de dorpskernen
- Afspiegeling van de bevolking (jong/oud, man/vrouw etc.)
- Belang van de accommodatie voor de jeugd en ouderen in de dorpskernen
- Alternatieve maatschappelijke functies van de accommodaties die niet - of minder efficiënt of met een grotere meerwaarde - op andere locaties binnen het dorp of wijk realiseerbaar zijn

Pijler 3 Ontwikkeling Jeugd, Positieve Gezondheid en Welzijn

Om het belang van de sportvoorziening te duiden kijken we naar de invloed die het heeft op ontwikkeling, gezondheid en welzijn:

- Noodzaak (wettelijk kader) sportaanbod bij onderwijs
- Een leven lang gezond bewegen (zijn er reële alternatieven)
- Gebruik door de dorpsinwoners
- Aandacht voor de doelen en ambities van het SportAkkoord
- Integratie met het nog te ontwikkelen meerjarenprogramma Sport & Bewegen
- Passend in de te vanaf 2022 te actualiseren omgevingsvisie voor Oldambt (volgens de Omgevingswet maakt gezondheid deel uit van de fysieke leefomgeving)

Pijler 4 Maatschappelijk ondernemen

In het bedrijfsleven kennen we de term Maatschappelijk Verantwoord ondernemen, waarbij (commerciële) organisaties binnen hun bedrijfsvoering een maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen. Sportverenigingen kennen net als het bedrijfsleven een vorm van bedrijfsvoering. Het “ondernemen” bestaat dan uit het genereren van inkomsten om de kosten en doelstellingen van de vereniging te behalen. Het genereren van die inkomsten kan ook een tegenprestatie zijn als bijdrage in maatschappelijke vraagstukken.

Om het belang van de sportvoorziening te duiden kijken we naar de mate van maatschappelijke activiteit:

- Uitgangspunten van de vitale sportvereniging
 - Toekomstbestendige sportaanbieders
 - Opzet begroting van de vereniging (inkomsten – uitgaven)
 - Contributies, sponsoring, vrijwilligerswerk, subsidies elders
- Lange termijnvisie sportaanbod
- Onderlinge samenwerking met onderwijs, welzijn, cultuur, zorg etc.
- Beheervisie van de verenigingen
- Social Return on Investment (SROI) van de sport
 - De gemeente investeert in sport, de sport draagt bij in maatschappelijke vraagstukken binnen de gemeente.

Toekomstbestendige sportaanbieders zijn goed georganiseerd en financieel gezond. Het zijn sportverenigingen of ondernemende sportaanbieders die antwoord hebben op toenemende vergrijzing, individualisering en digitalisering. Ze werken waar nodig en mogelijk samen om aan de veranderende, toekomstige vraag te voldoen.

Kader : Rol van de gemeente

Indeling fysieke sportinfrastructuur

De gemeente Oldambt verdeelt "de fysieke sportinfrastructuur in vijf soorten sportvoorzieningen. Voor de definities zie bijlage 1.

1. Gemeentelijke sportvoorzieningen
2. Sportvoorzieningen gekoppeld aan onderwijs
3. Sportvoorzieningen gekoppeld aan verenigingen
4. Sportvoorzieningen gekoppeld aan ondernemers
5. Bewegen in de openbare ruimte (BIOR)

De gemeente vervult een belangrijke rol als het om sport en bewegen in Oldambt gaat. Als regisseur door middel van voorwaardenscheppend beleid en als financier van de vele sportaccommodaties die in de gemeente staan. Met de nota "Positieve gezondheid en sport" en het meerjarenprogramma "Sport en bewegen" geven we invulling aan de organisatorische en sportinhoudelijke rol van de gemeente.

Gemeentelijke sportvoorzieningen

Gemeentelijke sportvoorzieningen kenmerken zich door een hele grote diversiteit aan gebruikers. Meerdere sportverenigingen, scholen, individuele gebruikers en ook commerciële/private partijen maken gebruik van één sportvoorziening.

Over het algemeen is de exploitatie van een dergelijke voorziening moeilijk kostendekkend te realiseren. De kostendekkendheid van de sportaccommodatie wordt door gemeenten landelijk gemiddeld tussen de 30 en 50 procent geschat. Dit is afhankelijk van het type sportaccommodatie en type gemeente. Zes op de tien gemeenten hebben in de afgelopen collegeperiode (2014-2018) maatregelen getroffen om het exploitatietekort bij de sportaccommodaties terug te dringen en zo de kostendekkendheid te vergroten¹.

De private markt – zonder gemeentelijke financiële steun – niet geïnteresseerd in het exploiteren van een dergelijke voorziening. De gemeente heeft vanuit de maatschappelijke verantwoordelijkheid een belangrijke rol in het tot stand brengen en het behoud van deze voorziening. Het beheer door – of namens – de gemeente is noodzakelijk om het bestaansrecht te garanderen.

Sportvoorzieningen gekoppeld aan onderwijs

Het realiseren van sportvoorzieningen gekoppeld aan onderwijs is een wettelijke taak van de gemeente. De gemeente moet zorgen voor de planning en financiering van voldoende geschikte ruimte voor bewegingsonderwijs en voor de bekostiging van de eerste inrichting. Daarnaast is de gemeente verplicht om alle scholen in te roosteren in de bestaande accommodaties.

¹ Bron : Mulier instituut peiling gemeenten 2020 in opdracht van Vereniging Sport en Gemeenten

Als een school een gymzaal nodig heeft en er geen mogelijkheden voor medegebruik zijn moet de aanvraag door de gemeente worden toegekend, los van het feit of het budget het op dat moment toelaat of niet. Voor tijdelijke capaciteitstekorten zullen noodoplossingen gezocht moeten worden zoals busvervoer, tijdelijke gymzalen, gebruik van sportcentra, etc. De sportvoorzieningen gekoppeld aan onderwijs zijn onderdeel van het IHP Basisonderwijs en IHP Voortgezet onderwijs.

Sportvoorzieningen gekoppeld aan verenigingen

De gemeente Oldambt kent globaal 100 sportverenigingen. Daarvan hebben bijna 30 verenigingen een “eigen” sportvoorziening. Onder een eigen sportvoorziening wordt een sportvoorziening bedoeld, dat voor ten minste 75% door één vereniging wordt gebruikt. In Oldambt zijn dat nu 13 voetbalverenigingen, 6 tennisverenigingen en 5 unieke sportverenigingen (Aquila, KORWI, HWC, WHSC en de Flying Birds). Ook een aantal ijsbanen kan tot deze voorziening worden gerekend. Het dagelijks beheer van deze sportvoorzieningen ligt bij de verenigingen.

Belangrijk hierbij is dat het gaat om een (sport) vereniging bestaande uit leden en vrijwilligers. Zonder (financiële) ondersteuning van de gemeente is een duurzame exploitatie en beheer van deze sportvoorzieningen niet mogelijk.

Sportvoorzieningen gekoppeld aan ondernemers

Naast sportverenigingen kennen we in Oldambt ook diverse sportvoorzieningen van commerciële en/of private partijen. Hierbij is duidelijk sprake van een onderneming met of zonder winstoogmerk. “Leden” zijn consumenten en betalen voor het sportaanbod. Bij de exploitatie en het beheer van een dergelijke sportvoorziening heeft de gemeente geen rol.

De rol van de gemeente beperkt zich tot vergunningsverstrekker, toezichthouder (hygiëne/veiligheid) en vanuit Economische Zaken ondersteuning voor het MKB. En de maatschappelijke ondersteuning in het kader van het Sportakkoord en de nota Sportieve Gezondheid en sport.

Bewegen in de openbare ruimte (BIOR)

Heel veel sportverenigingen - maar vooral sporters en recreanten in ongeorganiseerd verband – maken gebruik van de openbare ruimte. Met name op de wegen en (paden, fietsen, hardlopen), in de natuur (wandelen, mountainbiken), in en op het water (zwemmen, schaatsen, varen, surfen).

Als beheerder van de openbare ruimte heeft de gemeente vooral een onderhoudstaak. Deze is vastgelegd in de beheerplannen die in het college worden vastgesteld (voor het laatst in het voorjaar 2023). Daarnaast zijn er diverse voorzieningen zoals trapveldjes, beweegtoestellen, gepijlde wandelpaden enzovoorts. Deze voorzieningen zijn nu geen specifiek onderdeel van de sportvoorzieningen, maar kunnen zeker bijdragen aan een actief sport en beweegprogramma in het kader van gezondheid en leefbaarheid.

Ambitie buitensportvoorzieningen

Harmonisatie en beheer

Na de herindeling van de voormalige gemeenten Reiderland, Scheemda en Winschoten heeft er geen harmonisatie van het beheer en de beleidskaders ten aanzien van de sportvoorzieningen in de nieuwe gemeente Oldambt plaats gevonden. Met de vaststelling van deze Ambitienota wordt ook deze harmonisatie doorgevoerd.

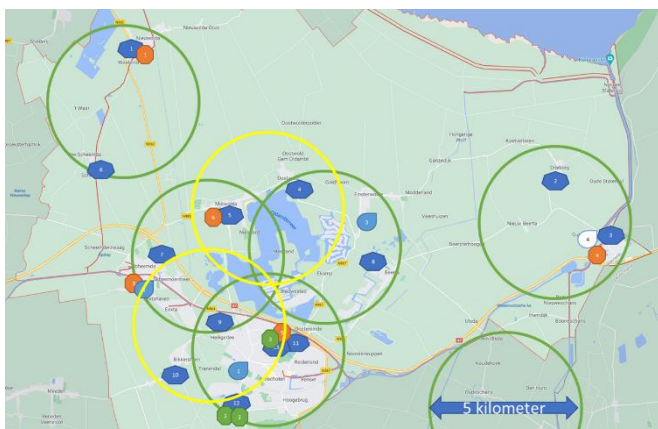
Voor de harmonisatie van het beheer van de sportvoorzieningen gelden de volgende uitgangspunten.

- Gelijke sporten worden (structureel ²) op gelijke voorwaarden ondersteund.
- Over de voorwaarden is per sportsoort door de sportverenigingen input geleverd door de betrokken verenigingen.
- Eenmalige besluiten en/of overeenkomsten uit het verleden ten behoeve van individuele verenigingen worden niet meegewogen in de harmonisatie. Het gaat om een gelijke behandeling vanaf 1-1-2023.

Ten aanzien van de gemeentelijke binnensportvoorzieningen heeft de harmonisatie al plaatsgevonden. Over alle huurprijzen en tarieven van de sporthallen, gym- en sportzalen en zwembaden zijn afspraken gemaakt. Dit geldt ook voor het beheer van de openbare ruimte. En omdat de gemeente geen rol heeft in het beheer van de commerciële en/of private sportvoorzieningen hoeft daar geen harmonisatie plaats te vinden.

Op basis van de rol van de gemeente en de diversiteit in contracten met verenigingen met een “eigen” sportvoorziening concluderen we dat de harmonisatie zich met name richt op de buitensportverenigingen die we onderverdelen in:

• Voetbal	13	voetbalparken
• Tennis	6	tennis parken
• IJsverenigingen	10	IJsbanen
• Overige buitensporten	5	Unieke sportvelden

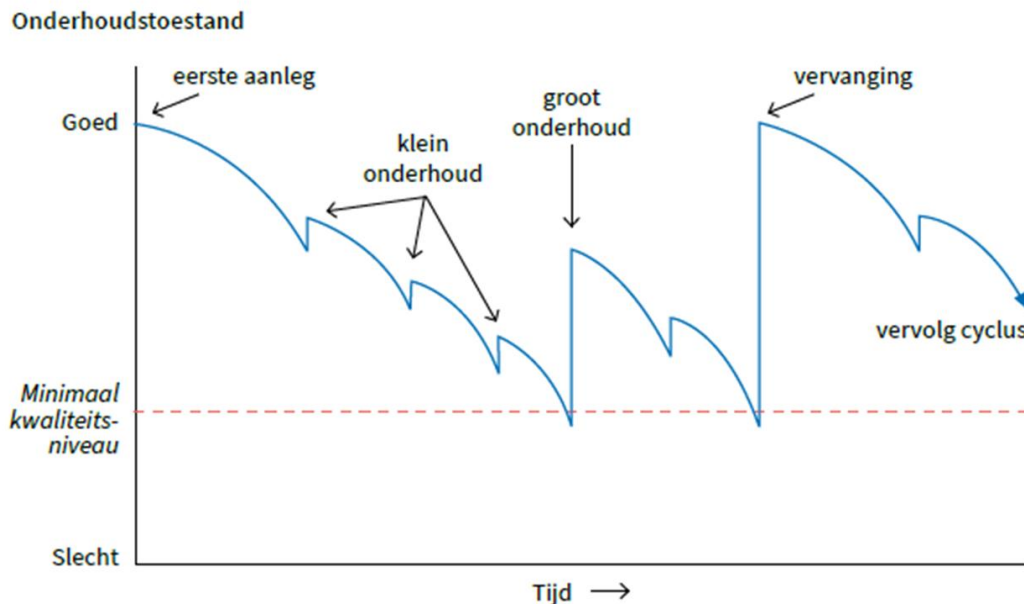
Locaties : Voetbal (blauw) Tennis (oranje), unieke buitensporten (Groen) en zwembaden (“druppels”)

² Door ze structureel op gelijke voorwaarden te ondersteunen voorkomen we ad-hoc beslissingen binnen één begrotingsjaar.

Voor het onderhoud en beheer onderkennen we drie niveau's

- Dagelijks beheer en onderhoud (klein onderhoud)
- Jaarlijks specialistisch onderhoud (klein onderhoud)
- Renovatie (groot onderhoud) en Nieuwbouw dan wel vervanging

Schematisch :

Als laatste maken we onderscheid tussen de feitelijke sportvelden, de ruimte op het sportpark en de opstallen.

In de situatie vóór de herindeling (2010) zijn uiteenlopende afspraken met de diverse verenigingen gemaakt. Deze worden als een verworven recht beschouwd of zijn in verschillende overeenkomsten of brieven met de voormalige gemeenten vastgelegd. Vooral de grote verschillen in financiële ondersteuning tussen de verenigingen zijn niet meer uit te leggen. Daarom heeft het college in 2022 alle overeenkomsten en vermeende afspraken in het kader van het beheer van deze sportvoorzieningen eenzijdig opgezegd, met als doel nieuwe geharmoniseerde afspraken te realiseren.

Verantwoordelijkheid voor beheer en onderhoud buitensportvoorzieningen

Om een gelijk speelveld te creëren gaan we alle buitensportvoorzieningen dezelfde verantwoordelijkheden geven die bij het beheer en onderhoud horen. De verenigingen worden bij voorkeur – op z'n minst economisch – eigenaar van het sportcomplex waarop zij sporten. Van zowel de grond (lees sportvelden) als de opstallen.

Het complete complex wordt aan de vereniging overgedragen. De juridische rechtsvorm (verkoop, pacht, recht van opstal of gebruik) wordt met de verenigingen verder besproken.

Voorwaarde is, dat het complex dezelfde sportfunctie behoudt. Mocht een vereniging stoppen, dan vervalt het complex terug naar de gemeente. Investerings worden bij opheffing niet vergoed tenzij bij nieuwbouw/renovatie hier specifieke afspraken over worden gemaakt.

De accommodaties van een aantal buitensportvoorzieningen zijn (deels) al geprivatiseerd hetgeen in contracten is vastgelegd (Zie bijlage 2 “overzicht Antea 2020”). De nieuwe afspraken met de buitensportvoorzieningen worden uiterlijk per 1 januari 2025 schriftelijk vastgelegd. Het is de ambitie om alle voorwaarden vóór 1 juli 2024 vast te stellen. Op verzoek van de vereniging kan een 0-meting plaatsvinden. Bij deze 0-meting wordt met name gekeken of de vereniging in aanmerking komt voor een extra bijdrage voor renovatie/onderhoud binnen 3 tot 5 jaar.

Harmonisatie van structurele gemeentelijke bijdragen buitensport

In de begroting 2023 zijn voor de diverse buitensportsoorten structurele bijdragen begroot. Dit zijn bijdragen voor het dagelijks beheer en onderhoud van het hele sportcomplex en het jaarlijks specialistisch onderhoud van de velden. Tot 2022 werd het specialistisch onderhoud apart door de gemeente ingekocht, maar dat is als gevolg van de bezuinigingen (Herstelplan 2019) afgeschaft.

Met de harmonisatie worden deze middelen eerlijker onder verenigingen verdeeld. Bij deze harmonisatie worden ook verborgen (huur)subsidies meegenomen. Het totaal beschikbaar budget voor het de buitensport zal per 2024 als volgt onder de sportsoorten worden verdeeld.

Voetbal	:	250.000 euro + CPI index
Tennis	:	45.000 euro + CPI index
Unieke sporten	:	75.000 euro (CPI index vanaf 2025)

De structurele gemeentelijke bijdrage buitensport zal jaarlijks worden geïndexeerd aan de hand van het Consumenten prijs index (CPI).

Alle verenigingen met een eigen sportaccommodatie hoeven geen OZB te betalen. Deze belasting zal als ondersteuningsbijdrage door de gemeente zelf worden voldaan.

Incidentele ondersteuning bij renovatie en/of nieuwbouw

Uiterlijk na 1-1-2025 ligt de primaire verantwoordelijkheid voor het beheer en onderhoud van velden en gebouwen bij verenigingen. Zij zullen zelf renovatie en/of nieuwbouw plannen moeten ontwikkelen en financieren. Het is voor verenigingen onmogelijk de totale kosten van deze plannen te dragen. De gemeente Oldambt wil hierin bijdragen.

Om dit mogelijk te maken is een “Sport- en leefbaarheidsfonds” ontwikkeld. Verenigingen kunnen plannen indienen waarbij de gemeente vanuit dit Sport- en leefbaarheidsfonds een bijdrage toekent. Bij de beoordeling van de plannen worden de eerder genoemde vier pijlers als uitgangspunten meegewogen.

De hoogte van het Sport- en leefbaarheidsfonds moet nader worden vastgesteld aan de hand van realistische prognoses. Deze prognoses kunnen gemaakt worden aan de hand van de eerder genoemde nieuwe afspraken met de verenigingen. De voorwaarden voor het Sport- en leefbaarheidsfonds zullen in afstemming met de verenigingen verder vormgegeven worden en door het college worden vastgesteld.

Sport- en leefbaarheidsfonds

We ontwikkelen twee subsidieregelingen die vanuit het Sport- en leefbaarheidsfonds worden gefinancierd. Dit fonds is alleen toegankelijk voor sportverenigingen die zelfstandig (zonder welk winstoogmerk dan ook) met de sportvoorziening de leefbaarheid in de gemeente Oldambt positief beïnvloeden.

1. Subsidieregeling groot onderhoud sportvoorzieningen
2. Subsidieregeling vervanging en nieuwbouw sportvoorzieningen

Beide regelingen kunnen worden gespecificeerd voor veld(renovatie), opstallen, verduurzaming en een impuls voor nieuwe afspraken na een 0-meting.

De regelingen worden verder uitgewerkt in samenspraak met de betrokken verenigingen. Hierbij worden een aantal uitgangspunten door de raad meegegeven:

- Vereniging is (economisch) eigenaar van het sportcomplex en heeft een meerjaren begroting ten aanzien van het beheer en onderhoud van het complex.
- Tijdige aanvraag nieuwbouw/vervanging : er zit altijd **18 maanden** tussen de aanvraag en de bijdrage van de gemeente. Hierdoor kan de gemeente in de begroting rekening houden met het op peil houden van het Sport- en leefbaarheidsfonds.
- Extra incidentele bijdrage als gevolg van privatisering en 0-meting.
- De bijdrage van de gemeente is gemaximaliseerd
 - o Aanvragen die in 2024, 2025 en 2026 worden ingediend en vóór 2028 worden uitgevoerd krijgen een maximale bijdrage.
 - 25% standaard bijdrage op het totaal bedrag
 - 25% extra bijdrage op verduurzamende maatregelen
 - 25% extra bijdrage als het gaat om aantoonbaar achterstallig onderhoud door de gemeente in de periode vanaf 2018.
 - o Aanvragen vanaf 2026 maximaal 35% bijdrage gemeente.
 - 25% standaard bijdrage op het totaal bedrag
 - 10% extra bijdrage op het totaal bedrag bij aantoonbare invulling van meerdere pijlers zoals verwoord in “Maatschappelijke kaders voor het beleid op sportvoorzieningen”.
 - o Maximale bijdrage per vereniging gedurende 10 jaar
 - De hoogte in afstemming met de buitensportverenigingen

Bij voorkeur worden de voorwaarden in een participatietraject met de buitensportverenigingen vormgegeven. De voorwaarden worden vóór 1 juli 2024 door het college vastgesteld.

Voetbal

Oldambt kent 13 voetbalverenigingen, elk met een eigen sportcomplex. Opvallend is het verschil in aantal leden. De helft heeft (bijna) 200 of meer leden en de helft heeft minder dan 100 leden. We zien ook in het voetbal een andere maatschappelijke ontwikkeling. Leden komen niet (meer) alleen uit het dorp of de kern waar de vereniging gevestigd is. Een aantal verenigingen heeft moeite leden te behouden, nieuwe (jeugd)leden te werven en vooral voldoende vrijwilligers te vinden voor de organisatie van de vereniging en het beheer van het complex. Sport en voetbal is ontegenzeggelijk belangrijk voor de leefbaarheid in de dorpen en kernen, maar dat hangt ook samen met de beoefening op het lokale complex.

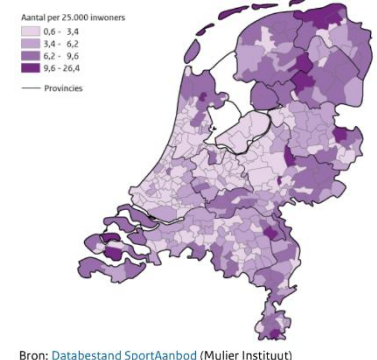
Huidige situatie

In de huidige situatie (en begroting) ontvangen de 13 verenigingen een bijdrage voor het beheer en onderhoud. Daarmee is de “voetbaldichtheid” in vergelijking met Nederland groot. Het jaarlijks specialistisch onderhoud van de voetbalvelden werd tot 2022 ingekocht en gefinancierd door de gemeente. Met ingang van 2022 is deze vorm van onderhoud (gemiddeld 120.000 euro per jaar) wegbezuinigd en is het de verantwoordelijkheid van de voetbal verenigingen zelf. Naast het onderhoud van de velden is er het onderhouden van de opstallen (o.a. kleedkamers, warmwatervoorzieningen, kantine en verlichting).

Feitelijk moeten de verenigingen het dagelijks onderhoud en het jaarlijks specialistisch onderhoud zelf financieren en krijgen hiervoor een bijdrage van de gemeente. Die bijdrage verschilt per vereniging enorm. Ook de bijdragen in het onderhouden van de opstallen verschillen per voormalige gemeente.

Voor het groot onderhoud - denk aan renovatie en nieuwbouw eens per 10 tot 20 jaar – is in de gemeentelijke begroting 45.000 euro voor alle buitensportaccommodaties per jaar opgenomen. Het bedrag is gebaseerd op de afspraken met de sportverenigingen uit het voormalig Scheemda. Dit bedrag is in de afgelopen 10 jaar ieder jaar volledig ingezet. Er is geen reserve opgebouwd.

Voetbalaccommodaties 2020
Per gemeente

Gewenste situatie uiterlijk per 1-1-2025

Voetbal verenigingen zijn primair verantwoordelijk voor het gehele complex. Er worden duidelijke afspraken gemaakt over het onderhoud van de openbare ruimte aan de buitenkant van het complex. Dit kan het openbaar groen zijn, maar ook een openbaar parkeerterrein. Doordat de vereniging zelf primair verantwoordelijk is van het complex kan ze subsidies (bijv. Leader of BOSA) aanvragen, een hypotheek op het onroerend goed aangaan en een bijdrage van de gemeente voor nieuwbouw/renovatie aanvragen.

Harmonisatie structurele gemeentelijke bijdrage

Het college stelt de verdeling van de gemeentelijke bijdrage per 1 januari 2024 vast. Voor 2023 stelt de gemeente 250.000 euro beschikbaar, dit bedrag wordt vanaf 2024 jaarlijks geïndexeerd volgens de CPI norm. Eens per vier jaar wordt de verdeling herijkt op basis van het verdeelmodel van de verenigingen zelf dat in oktober 2023 door het college is vastgesteld. De eerste herijking van de verdeling zal daarmee plaatsvinden per 2028.

Toekomst

De gemeente ziet verenigingen graag samenwerken, bij voorkeur twee of meerdere clubs op één voetbalcomplex. Wij gaan dat niet dwingend voorschrijven, maar tegelijkertijd gaan we ook niet onevenredig zwaar investeren in verenigingen zonder een duurzaam toekomst perspectief.

Verenigingen maken zich zorgen over de toekomst. De financiële ondersteuning vanuit de gemeente is voor diverse clubs onvoldoende om het hoofd boven water te houden. Dit heeft deels te maken met de daadwerkelijke kosten (zie ook onderstaande informatie van de KNVB) maar ook door het gebrek aan voldoende vrijwilligers, materiaal- en veld kennis, organiserend vermogen en professionaliteit bij de verenigingen en de gemeente zelf. De roep om professionalisering van de breedtesport is dus groot en heeft dan ook landelijke aandacht.

Informatie KNVB

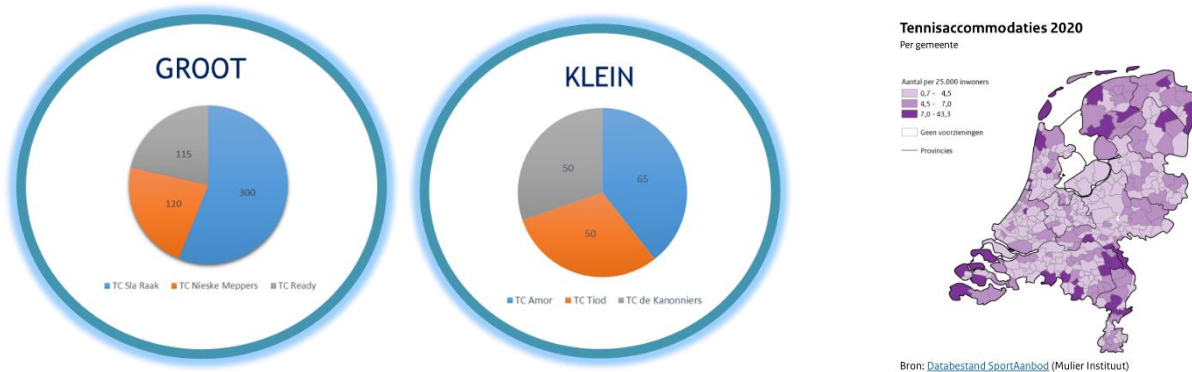
Bij normaal onderhoud bedragen de kosten per jaar per veld, naar maatstaven van 2023, tussen 9.600 en 12.000 euro exclusief btw, inclusief groot onderhoud en exclusief terreininrichting, hekwerken, beplanting, verhardingen, kunstmatige beregening en verlichting. Uitgangspunt bij het bepalen van dit bedrag is dat professionele instanties de werkzaamheden uitvoeren en dat de vereniging zelf de wekelijkse speelschade bijwerkt. De exacte hoogte van dit bedrag is onder meer afhankelijk van:

- bodemgesteldheid;
- bespelingsintensiteit;
- ontwateringssituatie;
- tijdstip van uitvoering onderhoudswerkzaamheden;
- afspraken tussen beheerder en gebruiker (zelfwerkzaamheid);
- ligging velden (rondom beplanting en dergelijke).

Een reden tot zorg is dat de financiële middelen voor het onderhoud van sportvelden de laatste jaren afnemen. Onder druk van bezuinigingen wordt gesneden in budgetten en zelfwerkzaamheid gestimuleerd. Maar ook bij zelfwerkzaamheid moet rekening worden gehouden met machinekosten en kosten voor de aankoop van bijvoorbeeld verschralingszand, graszaad en meststoffen. Bij de totale kosten voor het onderhoud van grassportvelden verhouden de kosten voor de arbeid en overige kosten zich als 1:4. Door veel zelf te doen, bespaart de vereniging dus maar weinig kosten.

Tennis

Oldambt kent 6 tennisverenigingen, elk met een eigen sportcomplex. Drie relatief kleine verenigingen, twee middelgrote en één grote vereniging. In vergelijking tot Nederland zijn een goed aantal aanwezig.

Huidige situatie

In de huidige situatie (en begroting) ontvangen 4 verenigingen een bijdrage voor het beheer en onderhoud. Naast het onderhoud van de velden is er het onderhouden van de opstallen (o.a. kleedkamers, warmwatervoorzieningen, kantine en verlichting).

Voor het groot onderhoud - denk aan renovatie en nieuwbouw eens per 10 tot 20 jaar – is in de gemeentelijke begroting 45.000 euro voor alle buitensportaccommodaties per jaar opgenomen. Het bedrag is gebaseerd op de afspraken met de sportverenigingen uit het voormalig Scheemda. Dit bedrag is in de afgelopen 10 jaar ieder jaar volledig ingezet. Er is geen reserve opgebouwd.

Sla Raak heeft een bijzondere positie ten opzichte van de andere verenigingen. Sla Raak huurt het complex, waar de andere tenniscomplexen (deels) geprivatiseerd zijn. Op het complex van Sla Raak heeft de vereniging in 2021 zelf twee padel banen aangelegd en is voornemens in 2023 nog twee banen aan te leggen. Sla Raak is daarnaast eigenaar van de Tennishal Winschoten BV. De actuele huurovereenkomst met Sla Raak is met ingang van 2021 afgesloten en is met inachtneming van 12 kalendermaanden opzegbaar. Sla Raak heeft het eerste recht op koop.

Gewenste situatie uiterlijk per 1-1-2025

Tennisverenigingen primair verantwoordelijk voor het gehele complex. Er worden duidelijke afspraken gemaakt over het onderhoud van de openbare ruimte aan de buitenkant van het complex. Dit kan het openbaar groen zijn, maar ook een openbaar parkeerterrein. Doordat de vereniging primair verantwoordelijk is van het complex kan ze subsidies (bijv. Leader of BOSA) aanvragen, een hypotheek op het onroerend goed aangaan en een bijdrage van de gemeente voor nieuwbouw/renovatie aanvragen.

Harmonisatie structurele gemeentelijke bijdrage

De gemeentelijke bijdrage is in 2023 op basis van een verdeelmodel dat door de verenigingen zelf is aangedragen verdeeld. In dit model wordt geen rekening gehouden met de Padel leden.

Voor 2023 stelt de gemeente 45.000 euro beschikbaar, dit bedrag wordt vanaf 2024 jaarlijks geïndexeerd volgens de CPI norm. Eens per vijf jaar wordt de verdeling herijkt, eerstvolgende vindt plaats op 1 januari 2029.

Bij die verdeling wordt rekening gehouden met de volgende uitgangspunten

- Een derde van het beschikbaar – voor tennis begroot - budget als vast bedrag per vereniging
- Twee derde van het beschikbaar budget naar rato van het gemiddeld aantal leden (tennis en padel) van de vereniging ingeschreven bij de KNLTB in de afgelopen 5 jaar.

De verdeling per 2024 tot en met 2028 is deels gebaseerd op het eigen verdeelmodel en de grootte van de verenigingen (groot, middelgroot en klein).

Vereniging	Percentage
TC Sla Raak	40%
TC Tiod	10%
TC Nieske Meppers	15%
TC Ready	15%
TC Amor	10%
TC de Kanonniers	10%
Totaal	100%

Gezien de commerciële waarde van de padel banen zien we geen aanleiding in de komende vijf jaar de consumerende padel leden van Sla Raak extra in het verdeelmodel mee te nemen. Sla Raak heeft op vele wijzen meer mogelijkheden zelfredzaam te zijn dan de andere tennisverenigingen. Bij de herijking eind 2028 zal de situatie opnieuw worden beoordeeld.

Informatie KNLTB

Voor gravel gaat de KNLTB van 177.400 euro (excl. btw) totale kosten over 30 jaar. Dat is ongeveer 3.000 euro per jaar per baan (onderhoud grotendeels zelfwerkzaamheid). Die 3.000 euro bestaat niet alleen uit onderhoud maar ook afschrijving/reservering voor toekomstig (groot) onderhoud en tussentijdse renovatie.

Om een beeld te krijgen van de kosten (zowel aanleg als onderhoud) van baansoorten is een losse bijlage “KNLTB_Vergelijking kosten veel voorkomende baansoorten over 30 jaar_ Feb 2023” toegevoegd.

IJsbanen

Oldambt kent 10 ijsbanen c.q. verenigingen. De meeste ijsbanen zijn volledig zelfstandig en zelfredzaam. Twee verenigingen (voormalig Reiderland) ontvangen nog wel een structurele bijdrage. De grootste kostenpost zijn de kapitaallasten van de Ijsbaan in Winschoten. Feitelijk is het geen Ijsbaan, maar een Skeelerbaan. Het middenterrein wordt gebruikt door de Flying Birds (BMX). Daarom zal deze locatie niet als natuurijsbaan worden aangemerkt, maar worden opgenomen bij de Unieke Sporten.

In het stedelijk gebied van Winschoten is geen noodzaak voor een natuurijsbaan. Gezien de klimatologische ontwikkelingen is het niet de verwachting dat er in de winters nog veelvuldig en langdurig op natuurijs geschaatst kan worden. Volwassenen die wel graag van een (grote) ijsbaan gebruik willen maken, kunnen hiervoor voldoende terecht bij de 9 andere banen in Oldambt, dan wel op het Oldambtmeer zelf.

We schaffen de structurele bijdrage van de Ijsbanen af. Indien gewenst kan in het meerjarenprogramma Sport & Bewegen aangesloten worden bij de Algemene Subsidieverordening van de gemeente Oldambt. In het kader van leefbaarheid in de dorpen en kernen zal – op basis van dorpsvisies en Omni-(sport) park initiatieven – gekeken worden naar mogelijkheden voor incidentele bijdragen.

Unieke buitensporten

Naast voetbal, tennis en de ijsbanen zijn er vijf verenigingen die gebruik maken van een buitensportaccommodatie. Dit zijn Aquilo, Korwi, HCW, WHSC en de Flying Birds. Al deze verenigingen zijn uniek voor Oldambt (er is slechts één vereniging voor die sportsoort) en zijn gevestigd in Winschoten. Leden van deze unieke sporten zijn bereid naar Winschoten te komen om hun sport uit te oefenen.

Huidige situatie

Aquilo

- Aquilo huurt het atletiekcomplex om niet (de huur wordt verrekend met een subsidie). Het dagelijks onderhoud wordt gedaan door vrijwilligers. De gemeente betaalt het maaien (door Afeer) van het binnenterrein en het jaarlijks regulier onderhoud. In totaal begroot op 5.000 euro per jaar.
- Het jaarlijks specialistisch onderhoud groen/gravel is in de bezuiniging van 2022 wegbezuinigd.
- De KNAU heeft in 2023 een analyse van de atletiekbaan uitgevoerd. Op basis van deze analyse zal de gemeente in afstemming met Aquilo opdracht geven tot herstelwerkzaamheden waardoor de baan – met normaal onderhoud - nog 4 tot 5 jaar veilig te gebruiken is. Daarna verwacht de KNAU dat er dan wel renovatie of nieuwbouw noodzakelijk is.

KORWI

- KORWI maakt – om niet – gebruik van de korbavelden en opstallen aan de Sint Vitusholt 8e Laan. Het complex is eigendom van de gemeente. Er zijn geen schriftelijke afspraken. Het jaarlijks specialistisch onderhoud is in de bezuiniging van 2022 wegbezuinigd. De velden zijn in slechte staat. De kleedruimten worden regelmatig door Bato gebruikt. Vanaf 2026 is het vanuit de KNKB verplicht wedstrijden te spelen op kunstgras.

HCW

- HCW speelt op een kunstgrasveld aan de Sint Vitusholt 7e Laan. Het complex is eigendom van de gemeente. Er zijn geen schriftelijke afspraken. HCW wil heel graag verduurzamen om zo de energiekosten te drukken (zie losse bijlage). Hiervoor dient ze wel zelf (economisch) eigenaar te zijn van het complex.
- In 2019 is besloten – amendement bij Herstelplan begroting – geen investeringen te doen in het kunstgrasveld van HCW. In plaats van een nieuw veld is op het bestaande veld groot onderhoud gepleegd waardoor het nog vijf jaar mee zou kunnen. Dit betekent dat uiterlijk in 2026 het veld aan het einde van zijn technische levensduur zit. De lasten van de beoogde investering (300.000 euro) zijn in de meerjarenraming van de begroting vanaf 2026 opgenomen.
- Het dagelijks onderhoud door de buitendienst is wegbezuinigd. Dit werd vooral gedaan vanuit de wijkpost die destijds nog gevestigd was bij het sportcomplex.
- HCW heeft reeds een projectplan geschreven ter verduurzaming van het sportcomplex (zie losse bijlage). Dit projectplan kan beoordeeld worden op basis van de in dit ambitiedocument geschetste kaders.

WHSC

- De Winschoter Honkbal en Softbal club speelt op het WVV voetbalcomplex. Het honbalveld is aan de rand van het complex gesitueerd. Het uitlooppveld is tevens trainingsveld van WVV. WHSC huurt het veld van WVV. De vereniging doet zelf het dagelijks onderhoud aan de gravelstroken, WVV maait het gras.
- Het jaarlijks specialistisch onderhoud is in de bezuiniging van 2022 wegbezuinigd.

Flying Birds

- De Flying Birds is een BMX/Fietscross vereniging. Zij maken - om niet - gebruik van het middenterrein van de Skeeler annex IJssbaan in het Stadspark. Op het complex is ook de Postduivenvereniging gehuisvest. Er zijn geen schriftelijke afspraken, Flying Birds ontvangt geen onderhoudsbijdrage van de gemeente.

In de huidige situatie zijn geen heldere afspraken en kaders, maar vooral geen toekomstvisie. Verenigingen en gemeente keken in het afgelopen decennium vooral naar elkaar. Omdat de gemeente eigenaar is van de complexen wordt er door de verenigingen niet of nauwelijks geïnvesteerd. Op haar beurt heeft de gemeente niet de financiële middelen om te investeren.

Harmonisatie structurele gemeentelijke bijdrage

Vanaf 2024 wordt er ook voor de unieke buitensporten een structurele bijdrage beschikbaar gesteld. Deze bijdrage zal in 2024 in totaal 75.000 euro bedragen en wordt ieder jaar geïndexeerd. Het beschikbaar bedrag wordt onder de vijf sportcomplexen verdeeld conform een verdeelmodel dat iedere vijf jaar afgestemd wordt met de verenigingen. Deze bijdrage moet structureel in de begroting inzichtelijk gemaakt worden.

Na realiseren van nieuwe afspraken waar bij de verenigingen primair verantwoordelijk zijn voor het beheer en onderhoud van het complex wordt het bedrag als structurele bijdrage uitgekeerd. Tot die tijd is het een begrotingspost waaruit de gemeente onderhoudskosten betaalt.

Het verdeelmodel voor de komende vijf jaar 2024-2028 is gebaseerd op een evenredige verdeling van 12.500 euro over de vijf sportcomplexen. Een verdeling van 25.000 euro op basis van leden (groot en klein). En een verdeling van 37.500 op basis van veldbehoefte.

Gewenste situatie uiterlijk per 1-1-2025

Tennisverenigingen primair verantwoordelijk voor het gehele complex. Er worden duidelijke afspraken gemaakt over het onderhoud van de openbare ruimte aan de buitenkant van het complex. Dit kan het openbaar groen zijn, maar ook een openbaar parkeerterrein. Doordat de vereniging primair verantwoordelijk is van het complex kan ze subsidies (bijv. Leader of BOSA) aanvragen, een hypotheek op het onroerend goed aangaan en een bijdrage van de gemeente voor nieuwbouw/renovatie aanvragen.

Ambitie (gemeentelijke) binnensportvoorzieningen

Voor de (gemeentelijke) binnensportvoorziening geldt, dat deze door diverse verenigingen en organisaties (m.n. onderwijs) worden gebruikt. De exploitatie en het beheer worden daarom centraal georganiseerd door of namens de gemeente. De tarieven voor het gebruik van de binnensportvoorzieningen zijn geharmoniseerd. Er is wel sprake van een grote diversiteit aan beheer constructies.

Definitie binnensportaccommodaties

Onder binnensportaccommodaties worden in dit document sporthallen, sportzalen en gymzalen verstaan. Deze accommodaties worden benut, of kunnen worden benut, voor de beoefening van meerdere zaalsporten. Dat onderscheidt deze accommodaties van andere overdekte accommodaties, zoals tafeltenniszalen en turnhallen, die alleen voor één tak van sport gebruikt kunnen worden.

Sporthallen (minimaal 44 bij 24 meter) hebben een sportvloer die in de regel voldoet aan de afmetingseisen voor alle (traditionele) zaalsporten.

Sportzalen hebben doorgaans een sportvloer van circa 28 bij 22 meter en zijn daarmee geschikt voor gymnastiek/turnen, badminton, basketbal, gevechts- en verdedigingssporten, tafeltennis en volleybal.

De afmetingen van gymzalen zijn vaak afgeleid uit de Modelverordening Huisvesting Onderwijs van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG, 21x12x5 meter). Deze afmetingen laten het toe om gymnastiek/turnen, gevechts- en verdedigingssporten en tafeltennis te accommoderen. Indien de obstakelvrije hoogte van de gymzaal hoger is, voldoet deze ook aan de afmetingseisen voor badminton en volleybal.

'Te kleine' accommodaties kunnen wel fungeren als trainingslocaties voor sporten waarvan de accommodatie niet aan de afmetingseisen voor wedstrijden voldoet. Zo kan een sportzaal in theorie als trainingslocatie dienen voor een handbalvereniging, maar wedstrijden (vanuit de bond) kunnen alleen plaatsvinden in een sporthal.

Actuele situatie binnensportvoorzieningen Oldambt

Gym- en Sportzalen	Plaats
Sportzaal Hamrikhal	Nieuwolda
MFC Kloosterholt	Heilgerlee
Gymzalen Campus	Winschoten
Gymzaal Bovenburen	Winschoten
Gymnastieklokaal Westerlee	Westerlee
Gymnastieklokaal Waterlelie (Albert Verweij)	Winschoten
Gymnastieklokaal Piet Heinlaan	Winschoten
Gymnastieklokaal Nieuweschans (geen eigendom gemeente)	Bad-Nieuweschans
Gymnastieklokaal Jachtlaan	Winschoten
Gymnastieklokaal in De Stuwe	Winschoten
Gymnastieklokaal Drieborg	Drieborg
Gymnastieklokaal Beukenlaan	Winschoten
Gymlokaal in De Zwerm Scheemda	Scheemda
Sporthallen	
Sport- en spelhal Winschoten	Winschoten
Sporthal Scheemda	Scheemda
Sporthal De Rietkraag	Midwolda
Sporthal De Hardenberg	Finsterwolde
Overdekte zwembaden	
De Watertoren	Winschoten
De Hardenberg (sluit per 1 juli 2023)	Finsterwolde

Richtlijnen voor bewegingsonderwijs (gymzalen)

Gemeenten hebben de taakstelling scholen te voorzien van (binnen)sportruimte ten behoeve van het bewegingsonderwijs binnen bepaalde afstandsnormen. Voor het bewegingsonderwijs voldoen de afmetingen van gymzalen. Gymzalen worden gebouwd naar de behoefte van het bewegingsonderwijs. Het benodigd aantal gymzalen is daarom gekoppeld aan de behoefte vanuit bewegingsonderwijs en niet aan de behoefte vanuit de (georganiseerde) zaalsport.

Basisscholen hebben de vrijheid om hun onderwijsprogramma zelf vorm te geven binnen de wettelijk vastgestelde kerndoelen. Deze kerndoelen zijn:

- “De leerlingen leren op een verantwoorde manier deelnemen aan de omringende bewegingscultuur en leren de hoofdbeginselen van de belangrijkste bewegings- en spelvormen ervaren en uitvoeren.” Het gaat daarbij om bewegingsvormen als balanceren, springen, klimmen, schommelen, duikelen, hardlopen en bewegen op muziek. En om spelvormen als tikspelen, doelspelen; spelactiviteiten waarbij het gaat om mikken en jongleren en stoeispelen.
- “De leerlingen leren samen met anderen op een respectvolle manier aan bewegingsactiviteiten deelnemen, afspraken maken over het reguleren daarvan, de eigen bewegingsmogelijkheden inschatten en daarmee bij activiteiten rekening houden.” De meeste bewegings- en sportactiviteiten worden gezamenlijk ondernomen. Het is dus nodig om te leren afspreken wat de regels zijn, hoe die na te leven en wie welke rol speelt. Verder hoort daarbij elkaar helpen, op veiligheid letten, elkaars mogelijkheden respecteren en eigen mogelijkheden verkennen.

Wettelijke verplichting vanaf 2023

Vanaf schooljaar 2023-2024 zijn basisscholen verplicht om minstens twee lesuren bewegingsonderwijs van in totaal 90 minuten per week te verzorgen (het advies is om twee keer 45 minuten te hanteren).

Via de subsidieregeling ‘Impuls en Innovatie Bewegingsonderwijs’ ondersteunt het ministerie van OCW scholen om deze wettelijke verplichting voor bewegingsonderwijs vanaf schooljaar 2023/2024 te kunnen realiseren (deel A). Scholen die al aan deze verplichting voldoen, kunnen deze subsidie gebruiken om meer bewegen tijdens de schooldag te gaan realiseren (deel B). Denk aan meer bewegen in en rondom de school en bewegend leren (Dynamische schooldag).

Bewegingsonderwijs hoeft niet per definitie plaats te vinden in een gymzaal. Toch heeft de gemeente Oldambt de ambitie gymzalen ten behoeve van het bewegingsonderwijs in het basisonderwijs binnen een straal van drie kilometer van de scholen te behouden. Dit kan als gemeentelijke voorziening, maar ook door het huren van private accommodaties die geschikt zijn voor het wettelijk bewegingsonderwijs.

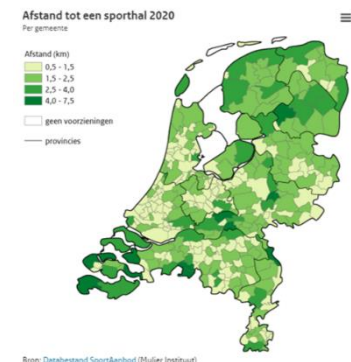
Bezuiniging 2023

Op 28 september 2022 en 14 maart 2023 heeft de gemeenteraad van Oldambt besloten de bezuinigingstaakstelling (Herstelplan 2019) te realiseren door het sluiten van één overdekt zwembad en één sporthal. Concreet betekent dit het afstoten van het sportcomplex van MFC De Hardenberg in Finsterwolde. Het complex wordt voor een symbolisch bedrag verkocht aan het burgerinitiatief stichting MFC De Hardenberg.

Sporthallen in Oldambt

De vier sporthallen in Oldambt kennen allemaal een verschillende vorm van beheer en exploitatie. De Stikkerlaan wordt volledig beheerd en geëxploiteerd door de gemeente. De Hardenberg is nog tot 1 juli 2024 in gemeentelijk beheer, daarna is de doelstelling het als een private voorziening te behouden. De Eextahal in Scheemda wordt verpacht en het beheer van de Rietkraag op de grens van Oostwold en Midwolda is in handen van de Tintengroep.

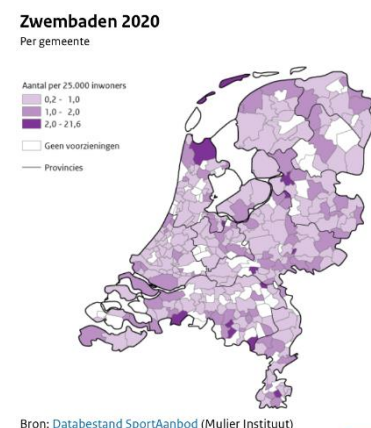
De gemeente heeft de ambitie de bereikbaarheid van sporthallen te behouden op een gemiddelde van 1,5 - 2,5 km.

Overdekte zwembaden

De gemeente Oldambt is een waterrijk gebied. We vinden het belangrijk dat binnen de gemeente voldoende mogelijkheden bestaan om zwemlessen te geven. In onze optiek is één goed (overdekt) zwembad noodzakelijk voor onze gemeente.

In vergelijking met heel Nederland is Oldambt in 2020 met twee overdekte zwembaden rijk bedeeld. Het bijna 50 jaar oude zwembad in Finsterwolde is door een burgerinitiatief in 2023 overgenomen. Het gemeentelijk zwembad De Watertoren voldoet in 2030 – zonder ingrijpende aanpassingen – niet aan de verduurzamingseisen in het kader van de CO2-reductie.

De gemeente heeft de ambitie de komende 30 jaar in ieder geval één overdekt zwembad voor Oldambt te behouden.

Haalbaarheidsonderzoek

Om de ambities voor een goede en duurzame infrastructuur voor de binnensport te behouden is een haalbaarheidsstudie gestart. De opdracht voor de haalbaarheidsstudie was te onderzoeken of het haalbaar is met het exploitatiesaldo van de huidige Watertoren en de sporthal aan de Stikkerlaan in Winschoten een nieuw complex met tenminste dezelfde functies te realiseren. Dan wel te onderzoeken wat die haalbaarheid vergroot.

Uit de studie blijkt, dat het huidige exploitatiesaldo niet voldoende zal zijn. Belangrijkste redenen hiervoor zijn de enorm gestegen bouwkosten en hogere kapitaallasten ten opzichte van de huidige kapitaallasten. Ook het duurzaam bouwen (van gas af) zorgt voor hogere energiekosten (elektra). In de losse bijlage (Rapport ISC Adviseurs) wordt dit toegelicht.

Onderzocht is ook wat de haalbaarheid dan wel argumentatie vergroot om wél nieuwbouw te plegen.

Kapitaal injecties

Een van de grootste kostenposten is de kapitaallast. De berekeningen door ICS Adviseurs zijn een transparante weergave van wat het zou kosten als alle investeringen door de gemeente worden gefinancierd. Hierbij is geen rekening gehouden met subsidies van provincie of Rijk.

- De huidige complexen voldoen niet aan de criteria duurzaamheid 2030
 - o Dit betekent hogere kosten dan de huidige exploitatie begroting
 - o Investerings in het renoveren van de huidige complexen kunnen ook gebruikt worden als kapitaal injectie voor nieuwbouw

Integrale financiering Integraal Huisvestingsplan Voortgezet Onderwijs (IHP VO)

In de berekening van de kapitaallasten is voor het bewegingsonderwijs globaal een bedrag van 400.000 euro opgenomen. Deze kapitaallasten behoren geen onderdeel van de begroting voor de sportvoorzieningen te zijn, maar maken onderdeel van de wettelijke verplichting realiseren bewegingsonderwijs voor het VO.

Integratie bouwplannen IHP VO

Door nieuwbouwplannen voor het VO (Dollardcollege en Ubbo Emmius) en een nieuw sportcomplex te combineren vallen interessante efficiency slagen te maken. Zo kan de schoolkantine en de horecafaciliteit van het sportcomplex worden gecombineerd. Kunnen vergaderzalen van het sportcomplex overdag als leslokaal worden gebruikt.

Participatietraject

De huidige locaties (De Watertoren en sporthal De Stikkerlaan) voldoen – op termijn – niet meer aan de wensen van de gebruikers en de ontwikkelingen binnen sport, bewegen en gezondheid.

Met het sluiten van De Hardenberg ontstaat extra druk op de bezetting van De Watertoren. Dat is met enige flexibiliteit van de gebruikers goed op te lossen, maar ideaal is het niet. Voor inwoners uit de dorpen en kernen boven de A7 is de bereikbaarheid niet optimaal. De gezamenlijke zwemverenigingen vragen om meer badwater en het doelgroep-zwemmen om verschillende water temperaturen. Zwemverenigingen en gebruikers juichen een nieuw zwembad toe. Uiteraard met de kanttekening dat een kleine groep liever De Hardenberg had behouden.

Ten aanzien van de sporthal is er sterk behoefte aan modernisering en flexibiliteit. Rand voorwaardelijke voorzieningen (horeca, kleedruimtes, overleg ruimtes en tribunes) zijn naast de sportinhoudelijke eigenschappen van hal en vloer zeer belangrijk voor de gebruikers.

De gebruikers geven uitdrukkelijk aan bereid te zijn in de uiteindelijke planvorming (bouwplannen) als klankbord groep betrokken te worden. In het participatietraject is een expliciete voorkeur voor scenario II (wensscenario) van het rapport van ICS Adviseurs uitgesproken.

Voorkeurslocatie

In de haalbaarheidsstudie is aandacht geschonken aan de locatie van het nieuwe sportcomplex. Bij de ambitie een nieuw sportcomplex te bouwen is de bereikbaarheid van groot belang. Door sluiting van het zwembad De Hardenberg is een meer centrale ligging van een nieuw overdekt zwembad voorwaarde voor de locatiekeuze. Op basis daarvan zijn met name locaties nabij de A7 onderzocht.

Daarnaast is gekeken naar het gebruik van het zwembad en de sporthal. De bezetting van de sporthal wordt overdag voor 95% gerealiseerd door het onderwijs. Een goede bereikbaarheid voor het onderwijs is daarom van groot belang.

Uitgangspunt voor de locatie is ook de eigendomssituatie van die locatie. De voorkeur gaat uit naar een locatie die al in eigendom is van de gemeente om zo geen extra investeringen (grondaankoop) te hoeven doen.

Op basis van bovenstaande gegevens, de technische berekening van de benodigde bouwvolume en de mogelijkheid om gefaseerd te bouwen is er een duidelijke voorkeur, het nieuwe complex te bouwen op de huidige locatie van de Stikkerlaan aangevuld met de terreinen van de voormalige Pabo. In het rapport van ICS Adviseurs wordt deze voorkeur (en de alternatieven) uitgebreid toegelicht.

Beheer

In de haalbaarheidsstudie is uitgegaan van beheer door de gemeente zoals dat nu ook het geval is. Een nieuw sportcomplex biedt de mogelijkheid de voorziening niet door de gemeente te laten beheren, maar door een commerciële partij. De gemeente loopt dan minder financiële risico's, maar heeft minder invloed op prijzen, planning en inzet voor maatschappelijke doeleinden. Een marktverkenning behoort tot de mogelijkheden.

Ambitie nieuw sportcomplex voor Oldambt

De gemeente spreekt de ambitie uit om binnen 3 tot 5 jaar een nieuw sportcomplex met overdekt zwembad en sporthal te bouwen. Hiervoor zijn meer financiële middelen nodig dan de huidige begroting van zwembad De Watertoren en de huidige sporthal aan de Stikkerlaan samen. Dat betekent dat gezocht moet worden naar aanvullende middelen, dan wel integratie met andere posten binnen de begroting. Een vervolgonderzoek eind 2023, begin 2024 moet meer duidelijkheid geven over de haalbaarheid in relatie tot de huidige situatie en een definitieve voorkeurslocatie.

De maximale exploitatiebegroting mag in principe 1,5 miljoen euro bedragen. Deze begroting moet worden gerealiseerd door lagere kapitaallasten dan in de haalbaarheidsstudie zijn berekend. Voor de meerkosten ten opzichte van de huidige begroting (van De Watertoren en de Stikkerlaan samen) zal integraal binnen de gemeentelijke begroting worden gekeken naar middelen voor leefbaarheid, gezondheid, onderwijs en welzijn. Het is de ambitie deze middelen in de begroting vanaf 2025 beschikbaar te hebben.

We gaan deze ambitie aan de inwoners van Oldambt voorleggen met een concrete vraagstelling. Voorafgaand aan deze raadpleging zal de ambitie duidelijk gecommuniceerd worden.

- De gemeente heeft de ambitie om in plaats van de huidige Watertoren en sporthal de Stikkerlaan een nieuw sportcomplex te bouwen;
- Het nieuwe sportcomplex kan worden gebouwd op de beschreven locatie aan de Stikkerlaan;
- Voor het ambitieniveau van het complex leggen we twee scenario's voor. Het scenario II en III van de haalbaarheidsstudie;
- De gemeente blijft zelf verantwoordelijk voor beheer en exploitatie.

Ambitie Omni-sportlocaties en leefbaarheid

In het Herstelplan 2019 werden Omni-sportlocaties benoemd als denkrichting om bezuinigingen te realiseren. Dit heeft bij een aantal verenigingen tot initiatieven geleid. Daadwerkelijke bezuinigingen op korte termijn door het verplaatsen van sportlocaties zijn niet realistisch. En met de besluitvorming in september 2022 ook niet meer aan de orde. Wel zijn er duidelijke kansen voor sportverenigingen, leefbaarheid in de dorpen en kernen en synergie voor maatschappelijke initiatieven door te realiseren. Het gaat daarbij in alle gevallen om een breder perspectief dan alleen een Omni-sportlocatie. Vooral de koppeling met leefbaarheid in de dorpen en kernen, gezondheid, recreatie en bewegen is bij de initiatieven nadrukkelijk aanwezig.

Voorbeelden van deze initiatieven zijn in de afgelopen periode aangeboden aan de gemeente. We hebben ze als losse bijlages integraal aan dit ambitedocument toegevoegd. Het zijn initiatieven van verenigingen, belangenbehartigers en inwoners. Deze initiatieven zijn niet op verzoek van de gemeente ontstaan, maar wel vanuit de behoefte bij de inwoners om zelf bij te dragen aan de leefbaarheid in dorpen en kernen.

Actuele initiatieven

Plan Bato/KORWI/HCW	(oktober 2022)
Stichting MFC De Hardenberg	(januari 2023)
Initiatief Scheemda	(april 2023)
Initiatief Nieuwolda	(april 2023)
Initiatief Nieuweschans	(mei 2023)
Initiatief Beerta	(2023)

Initiatiefnemers vragen de gemeente om ondersteuning bij het verder uitwerken van de plannen. Op welke wijze kunnen financiën worden gevonden? Is de gemeente bereid mee te werken aan het verplaatsen van sportlocaties?

De gemeente heeft de ambitie deze initiatieven pro-actief te ondersteunen. De verantwoordelijkheid en trekkersrol blijft bij de initiatiefnemers, maar kennis en kunde van de gemeente wordt ingezet om de haalbaarheid van de plannen te vergroten. Financieel zijn er geen extra middelen beschikbaar, samen wordt gekeken naar oplossingen. Nadrukkelijk zijn dit leefbaarheidsvraagstukken waarbij ook wordt gekeken naar financiën die vanuit provincie en Rijk beschikbaar gesteld worden en de gemeente een rol heeft bij de verdeling daarvan.

We hebben de ambitie, binnen wettelijke- en lokale beleidskaders zoals o.a. programma wonen en de omgevingsvisie, zo veel mogelijk mee te werken aan initiatieven waar woningbouw op bestaande sportlocaties bij kan dragen aan de realisatie van nieuwe Omni-sport en leef parken. Belangrijk bij de beoordeling van deze plannen is o.a. de maatschappelijke meerwaarde voor de dorpen en kernen waar een dergelijk Omni-park gerealiseerd wordt.

Financieel

Dit Ambitiedocument is op voorhand opgesteld op basis van de begroting ná 2023. Het afstoten van de sportcomplex De Hardenberg levert een structurele bezuiniging op van 450.000 euro op jaarbasis. De verwachte bezuiniging van 525.000 wordt niet gerealiseerd door de toezeggingen die het college aan stichting MFC De Hardenberg heeft gedaan teneinde het sportcomplex voor Finsterwolde en omstreken te behouden. Dit houdt in, dat nog 50.000 euro moet worden gevonden. In de concrete uitwerking van het Ambitiedocument zal hier integraal naar worden gekeken.

Incidenteel en structureel vullen van het Sport- en Leefbaarheidsfonds

Het Sport- en Leefbaarheidsfonds wordt incidenteel in 2024 gevuld met euro. In 2024 wordt nader onderzocht hoe ook structureel het fonds op niveau kan blijven. In ieder geval zullen begrote bedragen voor groot onderhoud door de gemeente bij het maken van nieuwe afspraken met de verenigingen kunnen worden toegevoegd aan het fonds. Denkrichting is minimaal de 45.000 euro, welke voor alle buitensportaccommodaties per jaar in de begroting is opgenomen. Het bedrag is gebaseerd op de afspraken met de sportverenigingen uit het voormalig Scheemda. In totaal is de prognose voor de komende 15 jaar dat er jaarlijks 150.000 euro aan het fonds moet worden toegevoegd.

Ter illustratie is hiervoor het Excel rekenbestand Sport- en Leefbaarheidsfonds als bijlage toegevoegd. Hierbij wordt een mogelijke specificatie van de kosten weergegeven. In samenspraak met de verenigingen moeten de prognoses verder worden geconcretiseerd, zodat duidelijk wordt of de voorgestelde 150.000 euro dotatie per jaar voldoende is.

Structurele bijdragen klein onderhoud (vanaf 2024)

- Voetbal 250.000 euro
- Tennis 45.000 euro
- Unieke sporten 75.000 euro

Herijking begroting sportvoorzieningen

De huidige begroting is opgesteld vanuit de primaire verantwoordelijkheden die nu bij de gemeente liggen en waarvoor we nieuwe afspraken met de verenigingen willen maken. Een herijking van de begroting waarbij ook de kapitaallasten en personeelskosten worden herzien zou mogelijk meer ruimte kunnen bieden voor de structurele ondersteuning van verenigingen.

Organisatie beheer en ondersteuning

Met het vaststellen van dit ambitiesdocument komt de nadrukkelijke verplichting uitvoering te geven aan deze ambities. Dit vraagt een integrale aanpak in de uitvoering, waar dit vanaf de herindeling verdeeld is over diverse organisatieonderdelen. Ook voor de interne organisatie is harmonisatie wenselijk.

Integrale benadering sport, leefbaarheid en gezondheid

Dit ambitiesdocument en de Nota “Positieve gezondheid en sport” zijn onlosmakelijk met elkaar verboden. Net als dat het beoefenen van vele sporten en het bewegingsonderwijs onlosmakelijk verbonden is aan onze sportvoorzieningen. Uit het participatie traject is gebleken, dat sport voor veel inwoners onlosmakelijk is verbonden aan de leefbaarheid in dorpen en kernen.

Programmastructuur Sport & Bewegen en Sportvoorzieningen

College en gemeenteraad erkennen de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de gemeente als het om sport gaat. Los van wettelijke taken in het onderwijs, specifieke opdrachten in het kader van sport en bewegen zien we de noodzaak een goede en duurzame fysieke infrastructuur van sportvoorzieningen voor de gemeente te behouden. Hiermee is sport (en sportvoorzieningen) een urgente maatschappelijke uitdaging voor de gemeente. En dit rechtvaardigt een programmatische aanpak voor in ieder geval de komende 3-5 jaar.

We hebben de ambitie om een integrale benadering van de maatschappelijke opdrachten (software) en de fysieke sportvoorzieningen (hardware) vast te leggen in het meerjarenprogramma Sport & Bewegen.

Rol gemeente bij verdere ontwikkelingen Omni-sport en leefbaarheid

De initiatieven vanuit verenigingen worden zeer gewaardeerd. De gemeente heeft de ambitie deze initiatieven te ondersteunen.

Uitbreiding ambtelijke inzet

De huidige organisatieontwikkeling – Nij ambt – biedt een uitgelezen mogelijkheid bovenstaande ambities in de in te bedden. Het inzetten van een projectleider Omni-sport heeft gezorgd voor meer transparantie en samenwerking met verenigingen. Er is meer vertrouwen in de gemeente opgebouwd, hoewel deze nog steeds broos is. Het heeft de noodzaak aangetoond met verenigingen en sporters in gesprek te zijn én te blijven.

Hiervoor is structurele inzet van een strategisch adviseur en contractbeheerder op een programma Sport – naast de beleidsadviseur Sport & Preventie – gerealiseerd. In ieder geval voor de periode van implementatie van de ambities van dit document. De gemeente heeft hiervoor een fulltime functionaris aangesteld, die integraal samen gaat werken met de beleidsadviseur Sport & Preventie. Het contractbeheer en strategisch advies op sportvoorzieningen vergt niet alleen veel tijd om de opgebouwde relatie met sport(verenigingen) te bestendigen en verstevigen, maar vraagt bovenal een specifieke expertise.

Bijlage 1

Definitie verschillende soorten sportvoorziening

1. Gemeentelijke sportvoorzieningen

Een gemeentelijke sportvoorziening is een sportaccommodatie waar iedere individuele inwoner/bezoeker of sportvereniging – eventueel tegen een vergoeding – gebruik van kan maken. Het beheer van een gemeentelijke sportvoorziening ligt bij de gemeente.

- *Voorbeelden zijn de (gemeentelijke) zwembaden en (gemeentelijke) sporthallen.*
 - *De Watertoren, De Hardenberg (tot 1 juli 2023)*
 - *De Rietkraag, De Eextahal, De Stikkerlaan, De Hardenberg (tot 1 juli 2024)*

2. Sportvoorzieningen gekoppeld aan het onderwijs

De gemeente heeft wel een wettelijke taak ten aanzien van het beschikbaar stellen van sportvoorzieningen aan het basis onderwijs.

Voorbeelden zijn de gym- en sportzalen voor het basis en voortgezet onderwijs

- *Gymnastieklokaal Beukenlaan, De Stuwe, Jachtlaan, Piet Heinlaan, Waterlelie (Albert Verweij), Bovenburen en Campus : Winschoten*
- *Gymnastieklokaal Westerlee , Gymlokaal in De Zwerm Scheemda, Sportzaal Hamrikhal, MFC Kloosterholt Heiligerlee, Gymnastieklokaal Drieborg en Gymnastieklokaal Nieuweschans*

Bij de huisvesting van het voortgezet onderwijs is de gemeente ook verantwoordelijk voor het realiseren van de gebouwen. Na realisatie gaat het beheer en economisch eigendom over naar het onderwijs.

3. Sportvoorzieningen gekoppeld aan verenigingen

Met name bij competitiesport zijn de sportaccommodatie en de vereniging aan elkaar gekoppeld door de eisen die aan een sport(veld) worden gesteld. Traditioneel worden deze sportaccommodaties vaak door slechts één vereniging gebruikt.

- *Voorbeelden zijn de voetbalvelden, tennisvelden en de fietscross en ijsbanen*
 - *13 voetbal verenigingen*
 - *Sla Raak, TIOD, Nieske Meppers, TC Ready, TC Amor, TC de Kannoniers*
 - *Aquilo, KORWI, HCW, WHSC, Flying Birds*

4. Sportvoorzieningen gekoppeld aan ondernemers

In de laatste decennia is een trend ingezet waarbij sporters “consumeren”. Hierbij zijn ze geen onderdeel van een vereniging of sportploeg, maar kopen ze de sportinfrastructuur voor hun sportbeoefening in bij een (sport)ondernemer.

- *Voorbeelden hiervan zijn de sportscholen, maneges en vechtsport-studio's*

5. Sporten in de openbare ruimte

Ten slotte wordt er in de openbare ruimte gesport. Hierbij is er geen aanwijsbare fysieke accommodatie of sportveld, maar dient de openbare ruimte als sportinfrastructuur.

- *Voorbeelden zijn wielrennen, mountainbiken, hardlopen, wandelen, watersporten etc.*

Gemeentelijke ondersteuning sportinfrastructuur

De gemeente bepaalt de mate van ondersteuning op deze sportinfrastructuur op basis van haar visie “Inwoners van de gemeente Oldambt op een veilige en verantwoorde wijze met plezier sportief actief laten zijn”. Er is dan ook een duidelijk onderscheid in de verantwoordelijkheid van de gemeente ten aanzien van de realisatie, het onderhoud en beheer van deze sportvoorzieningen.

Ten aanzien van het beheer beschrijven we drie opties.

- De gemeente is beheerder en is verantwoordelijk voor het gehele beheer van de accommodatie. Gebruikers “consumenten” en kunnen geen eisen stellen aan het kwaliteitsniveau van de accommodatie.
- Er is een (professionele) beheersorganisatie waarbij de gebruikers (bijv. verenigingen) een aanzienlijke invloed op het beheer en het kwaliteitsniveau van het sportaanbod hebben.
- De gebruikers zijn beheerder(s) en hebben volledig en zelfstandig invloed op het kwaliteitsniveau van het sportaanbod.

In het sport accommodatiebeleid wordt dit verder uitgewerkt aan de hand van de volgende uitgangspunten.

- Waar mogelijk is/zijn de gebruiker(s) primair verantwoordelijk voor al het beheer van de sportaccommodatie.
 - Vereniging(en)
 - Onderwijs
- Daar waar het openbaar karakter zwaarder weegt dan het verenigingsgebruik ligt de verantwoordelijkheid primair bij de gemeente, dan wel een door de gemeente aangewezen beheerder.
 - Zwembad, gemeentelijke sporthal
- Voor ieder sportcomplex waarbij de gemeente (juridisch) eigenaar is van de grond of het complex wordt een beheersovereenkomst gesloten. Ook intern.

Beheer en onderhoud

Onder beheer en onderhoud verstaan we alle werkzaamheden die op de accommodaties voorkomen. Het gaat niet alleen om de sportvelden, maar alle andere aanwezige opstallen en materialen die onderdeel uitmaken van de voorziening.

Is het beheer volledig bij de vereniging dan gaat dat om de genoemde werkzaamheden, maar ook om planning, organisatie en financieel beheer van de accommodatie.

Ten aanzien van onderhoud maken we in dit document onderscheid tussen dagelijks onderhoud en het jaarlijks specialistisch onderhoud (samen klein onderhoud), het groot onderhoud en de nieuwbouw of vervanging. In de uitwerking van de ambities en de nieuwe afspraken met verenigingen zullen deze drie vormen van onderhoud expliciet worden benoemd en concreet worden uitgewerkt.

Bijlage 2

Overzicht contracten (rapportage Antea 2021)

Dossiers		Voormalige gemeente	Contract
Atletiekverenigingen			
1	Aquilo Winschoten	Winschoten	Ja
Hockeyverenigingen			
2	HCW Winschoten	Winschoten	Nee
Honkbalverenigingen			
3	WHSC Winschoten	Winschoten	Nee
IJverenigingen			
4	IJvereniging Beerta	Reiderland	Ja
5	IJvereniging Finsterwolde	Reiderland	Ja
6	IJvereniging Heiligerlee	Scheemda	Ja
7	IJvereniging Nieuwolda	Scheemda	Nee
8	IJvereniging Scheemda / St. Promotierit Oldambt	Scheemda	Ja
9	IJvereniging Winschoten	Winschoten	Nee
Korfbalverenigingen			
10	Korulos Scheemda	Scheemda	n.v.t.
11	Korwi Winschoten	Winschoten	Nee
Tennisverenigingen			
12	LTC Amor Beerta	Reiderland	Ja
13	LTC De Kanonniers Nieuweschan	Reiderland	Ja
14	TC Ready Scheemda	Scheemda	Ja
15	TIOD Nieuwolda	Scheemda	Ja
16	Nieske Meppers Midwolda	Scheemda	Niet getekend
17	Sla Raak Winschoten	Winschoten	Niet getekend
Voetbalverenigingen			
18	BNC Finsterwolde	Reiderland	Ja
19	sv Drieborg	Reiderland	Ja
20	vv THOS Beerta	Reiderland	Ja
21	vv BATO Winschoten	Winschoten	Nee
22	vv Heiligerlee	Scheemda	Ja
23	vv Nieuweschan	Reiderland	Ja
24	vv Oldambster Boys Nieuw Scheemda	Scheemda	Ja
25	vv Scheemda	Scheemda	Ja
26	vv Westerlee	Scheemda	Ja
27	WVV Winschoten	Winschoten	Nee
28	vv MOVV Midwolda	Scheemda	Nee
29	VVS Oostwold	Scheemda	Nee
30	vv Nieuwolda	Scheemda	Nee

De volledige rapportage is i.v.m. AVG voorschriften niet openbaar, maar kan door betrokkenen worden ingezien.

Losse bijlagen

- 20230522 Rapport ICS Adviseurs onderzoek nieuwe sporthal en zwembad gemeente Oldambt
- 2023 KNLTB_Vergelijking kosten veel voorkomende baansorten over 30 jaar_ Feb 2023
- 2023 Projectplan HCW gasloos en duurzaam
- 2021 Startnotitie omni-sportpark St. Vitusholt Winschoten
- 2023 Plan Stichting MFC De Hardenberg (30 januari 2023)
- 2023 Scheemda_visie omnisportpark
- 2023 Verenigd Nieuwolda - Visie ambitiedocument en intentieverklaring 11-04-2023
- 2023 Intentieverklaring samenwerking sport Bad Nieuweschans